

# Możliwości rozwoju człowieka dorosłego - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                          |
|---------------------|------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | Możliwości rozwoju człowieka dorosłego   |
| Kod przedmiotu      | 14.9-WP-PSChM- MRCzD                     |
| Wydział             | <a href="#">Wydział Nauk Społecznych</a> |
| Kierunek            | Psychologia                              |
| Profil              | ogólnoakademicki                         |
| Rodzaj studiów      | jednolite magisterskie                   |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2018/2019                 |

| Informacje o przedmiocie        |                                                              |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 8                                                            |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 3                                                            |
| Występuje w specjalnościach     | Psychologia edukacyjna i wychowawcza                         |
| Typ przedmiotu                  | obowiązkowy                                                  |
| Język nauczania                 | polski                                                       |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr Anna Mróz</li></ul> |

| Formy zajęć  |                                            |                                           |                                               |                                              |                  |
|--------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------|
| Forma zajęć  | Liczba godzin w semestrze<br>(stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu<br>(stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze<br>(niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu<br>(niestacjonarne) | Forma zaliczenia |
| Laboratorium | 30                                         | 2                                         | 18                                            | 1,2                                          | Egzamin          |

## Cel przedmiotu

Rozpoznanie obszarów i możliwych kierunków rozwoju człowieka dorosłego oraz wypracowanie sposobów identyfikowania, motywowania i wspomagania indywidualnych ścieżek rozwojowych.

## Wymagania wstępne

Uzyskane zaliczenie z przedmiotów: psychologia: rozwoju człowieka w cyklu życia, psychologia osobowości oraz psychopatologia rozwoju.

## Zakres tematyczny

Potencjał rozwojowy człowieka dorosłego: czynniki determinujące rozwój, ciągłość rozwoju: związek między dzieciństwem a dorosłością.

Wchodzenie w dorosłość: etap „stającej się dorosłości” w koncepcji J. Arnetta, obecność mythos’u w rozwoju JA.

Stadialność rozwoju w dorosłości: zadania rozwojowe, kryzysy w rozwoju (wg E. Eriksona, D.L. Levinsona), stadia rozwoju ego ( koncepcja J. Loevinger).

Rozwój poznawczy człowieka dorosłego: myślenie postformalne, możliwości poznawcze, szanse edukacyjne, rozwój zawodowy. Mądrość jako osiągnięcie rozwojowe wieku dorosłego.

Rozwój moralny człowieka dorosłego: Rozwój sądów moralnych w dorosłości, różnice między kobietami i mężczyznami w zakresie rozumowania moralnego (koncepcje L. Kohlberga i C. Gilligan), rozstrzyganie dylematów moralnych, rola uczuć w rozwoju moralnym , empatia a rozwój moralny (koncepcja M. Hoffmana).

Rola uczuć w rozwoju: tworzenie więzi emocjonalnych i seksualnych, style emocjonalne według R. Davidsona jako determinanta rozwoju w dorosłości.

Różnice indywidualne w rozwoju: płeć, zdolności, temperament – determinanty aktywności w dorosłości, różnice w zakresie schematów adaptacyjnych.

Rola samoświadomości w rozwoju: pamięć autobiograficzna a świadomość własnego rozwoju, wspomnienia autobiograficzne, czynnik autonomiczny jako „trzeci czynnik rozwojowy”, rozwój jako proces indywidualizacji.

Maska i autentyczność w rozwoju: Maski a autentyczność w relacjach z ludźmi, maska jako norma i jako patologia. Znaczenie mechanizmów obronnych i gier psychologicznych w rozwoju człowieka dorosłego.

Rozwój duchowy człowieka: obszary rozwoju duchowego (twórczość, moralność , religijność), rozwój religijny człowieka (koncepcja J. Fowlera).

Istota rozwoju człowieka dorosłego w koncepcjach narracyjnych: koncepcja ja dialogowego, koncepcja narracyjnej tożsamości, przewartościowanie doświadczeń życiowych, skrypty życiowe, kulturowy kontekst tworzenia autonarracji. Indywidualność w rozwoju: indywidualny potencjał rozwojowy, indywidualny styl życia, indywidualna struktura życia.

Rozwój człowieka według psychologii egzystencjalnej: Człowiek jako byt egzystencjalny, dylematy egzystencji ludzkiej, lęk egzystencjalny, człowiek wobec sytuacji granicznych, poszukiwanie sensu w cierpieniu (logoteoria i logoterapia wg V. Frankla), doświadczenie samotności. Rozwój osobowy: rola wartości w rozwoju, przewartościowanie i wielopoziomowość w procesie rozwojowym, światopogląd, motywacja istnienia.

Wspieranie rozwoju człowieka dorosłego w ujęciu fenomenologicznym (psychoterapia skoncentrowana na kliencie wg C. Rogersa, psychoterapia Gestalt F. Perlsa).

## Metody kształcenia

Pogadanka, metoda przypadków, metoda sytuacyjna, symulacja, praca z książką, dyskusja.

## Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                                         | Symbole efektów                                                                                     | Metody weryfikacji                                                                                                         | Forma zajęć                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| Student potrafi dokonać analizy procesu rozwojowego człowieka dorosłego, uwzględniając jego powszechne i indywidualne uwarunkowania.                                                                                                | <a href="#">K_U01</a>                                                                               | <ul style="list-style-type: none"><li>aktywność w trakcie zajęć</li><li>egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>Laboratorium</li></ul> |
| Student potrafi opisać procesy rozwojowe typowe dla poszczególnych etapów dorosłości. Student potrafi rozpoznać i objaśnić indywidualne aspekty rozwoju człowieka dorosłego z uwzględnieniem jego niepowtarzalności jako jednostki. | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_W05</a></li><li><a href="#">K_W07</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne</li></ul>                                   | <ul style="list-style-type: none"><li>Laboratorium</li></ul> |
| Student jest otwarty na dużą różnorodność w zakresie możliwości rozwoju człowieka dorosłego i kreatywny w poszukiwaniu najbardziej efektywnych sposobów wspierania procesu rozwojowego..                                            | <ul style="list-style-type: none"><li><a href="#">K_K01</a></li></ul>                               | <ul style="list-style-type: none"><li>aktywność w trakcie zajęć</li><li>egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>Laboratorium</li></ul> |

## Warunki zaliczenia

Formą zaliczenia laboratorium jest egzamin z całości materiału. Egzamin ma formę pisemną i obejmuje dwa pytania problemowe. Oceniana jest umiejętność integrowania zdobytej wiedzy i wykorzystania jej w analizie problemów związanych z rozwojem człowieka dorosłego. Ocena z egzaminu może być podniesiona o 0,5 stopnia na podstawie aktywności studenta na zajęciach ( w tym możliwa prezentacja podczas zajęć).

Ocena z laboratorium jest oceną końcową z przedmiotu.

## Literatura podstawowa

- Czyżowska D. (2004), Płec a etyka troski i etyka sprawiedliwości, Psychologia Rozwojowa, tom 9, nr 1.
- Garstka T., Teoria i praktyka terapii Gestalt, <http://www.psychologia.edu.pl/czytelnia/50-artykuly/1036-teoria-i-praktyka-terapii-gestalt-czesc-i-elementarne-wprowadzenie.html>, dostęp: 27.04.2018.
- Hermans H., Hermans-Jansen E. (2000), Autonarracje. Tworzenie znaczeń w psychoterapii. Warszawa: PTP.
- Krzyżewski K. (red.)(2003), Doświadczenie indywidualne. Szczególny rodzaj poznania i wyróżniona postać pamięci. Kraków: Wydawnictwo UJ.
- Lipska, A., Zagórska, W. (2011). „Stająca się dorosłość” w ujęciu Jeffreya J. Arnetta jako rozbudowana faza liminalna rytuału przejścia, Psychologia Rozwojowa, 1, 9-21.
- Łoś Z. (2010). Rozwój psychiczny człowieka w ciągu całego życia. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Mróz A. (2008), Rozwój osobowy człowieka, Lublin: KUL.
- Socha P. (red.) (2000), Duchowy rozwój człowieka. Kraków: Wydawnictwo UJ.
- Straś- Romanowska M. (1992). Rozwój osobowości człowieka dorosłego: od adaptacji do autotranscendencji. W: M. Dąbek (red.) Perspektywy rozwoju psychologii w Uniwersytecie Wrocławskim (t.38, s.41-53). Wrocław: Wydawnictwo U Wr.
- Tokarska U. (2001), Narracja autobiograficzna w terapii i promocji zdrowia ,W: J . Trzebiński (red.), Narracja jako sposób rozumienia świata. Gdańsk: GWP.
- Zagórska, W. (2011). Zaangażowanie w quasi-mit a wchodzenie w dorosłość. Wnioski dla psychologa-praktyka. W: J. Trempała (red.), Psychologia rozwoju człowieka, t. 3: Psychologia stosowana. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

## Literatura uzupełniająca

- Davidson R.J. , Begley S.H. (2012), The emotional life of your brain. London: Hudson Streey Press.
- Gałdowa A. (red.) (2000), Tożsamość człowieka. Kraków : Wydawnictwo UJ.
- Mróz A. (2015), Możliwości ukierunkowanego rozwoju emocjonalnego osób dorosłych, "Dyskursy Młodych Andragogów " ,16, s. 35–46.
- Sills C., Fish S., Lapworth P. (1999), Pomoc psychologiczna w ujęciu Gestalt. Warszawa: PTP.

## Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anna Mróz (ostatnia modyfikacja: 27-04-2018 11:19)